EL*

Nazar Eşankul

II

Selam, mutlu oldu. Keşke kaytarma yaptırınca şu elden kurtulsa... Kaytarma yapması Tandırcı'ya bir tokluya mal olsa da (bunu da kayınbiraderinden borç alması gerekti) Molla Keldiyâr vaadinde durdu. Kırk gün kaytarma yaptı. Tandırcı artık "şeytanın eli"nin evden kaybolmasını sabırsızlık ve merakla beklemeye başlamıştı. Zira el peyda olduğundan beri evin geçimini temin için yavaş yavaş borca girmeye başlamıştı. Bu durum Tandırcı'nın canını sıktığı için kaytarmadan ümidi büyüktü. Fakat el, Molla Keldiyâr'ın söylediği gibi kaytarma yapılmasından bir hafta değil, üç hafta geçmiş olsa da kaybolmadı. Dördüncü haftada geçimini temin etmesi için yine borç alması gerekti. Beşinci haftaya geldiğinde Tandırcı Selam, Molla Keldiyâr'ın kendini bir tokluya kandırdığından ve kaytarmasının netice vermediğinden emin oldu. Bu sebeple derdini açmak için daha güvenilir birini aramaya başladı. Bu süreçte evinden bolluk bereketin gittiği ve üstüne üstlük maişetini borçla temin etmek zorunda kaldığı için Penci Muallim'den tavsiye almaya karar verdi. Kaba ve patavatsız olsa bile o, doğru sözlü bir adamdı ayrıca onun bir tarafının da hanımıyla akrabalığı vardı. Penci Muallim de "Tanrı'dan gelen"in haberini duyunca vakit geçirmeden çıkıp geldi. Tıpkı Azim Reis gibi o da inciği kendi önüne çekip yemeye hazırlanmıştı ki el, geçen defanın intikamını da ondan aldı: İnciği onun önünden alır almaz havaya yükseldi ve aynı geçen seferde Azim Reis'in arka arkaya yuvarladığı gibi kemikteki eti âdeta çiğnemeden "yutmaya" başladı.

Bunu gören Penci Muallim, havadaki ele aklını kaçırmış gibi bakıp duruyordu. Ete katık etmek için kopardığı ekmek de ağzından düşüverdi. Çok geçmeden o, Tandırcı'ya ne diyeceğini bilemeden

* Veli Savaş Yelok tarafından Türkiye Tükçesine aktarılmıştır.

baktı. Dili güç bela kelama girip "Bu ne?" diye sordu.

Tandırcı soğukkanlılıkla "El!" dedi.

Muallim öfkeyle "El olduğunu görüyorum! Kimin eli? Sahibi neden görünmüyor?" dedi.

"Sizi bunun için çağırdım. Sahibinin kim olduğunu tespit edip kovmazsak benim ocağımı söndürecek bu, Hoca!"

Bu sözleri söylerken Tandırcı'nın gözlerinden yaşlar aktı. Onun sabrı da metaneti de tükenmişti. Ömrü sürekli çalışmakla geçen, köyde pinti ve merhametsiz diye namı yayılan şu koskoca adamın gözündeki yaşları görünce Penci Muallim'in de ağlayası geldi:

"Epeyden beri var mı?"

Tandırcı çocuk gibi içini çeke çeke ağlarken "Epeyden beri… İki ayı geçti." diye mırıldandı.

Muallim "Ağlama! Hepsi iyi olacak." diye onu teskin etti.

O, üzerindeki eti durmadan sıyrılıp koparılan havadaki inciğe çaresizce bakıyor, bu elin olmaması durumunda inciğin de ondaki etin de şu anda kendisinin olacağını içinden geçiriyordu. Muallim, bidat meraklısı değildi ve her bir meseleye ilim gözüyle bakardı. Bu defa da böyle oldu. Kendince düşünüp taşındı. Sonra yerinden kalktı; bu esnada el, incikteki eti ayırmakla meşguldü. Muallim, Tandırcı'yı hayrette bırakarak elin arka tarafına geçti ve onun sahibinin arkasını tahminen nişan alıp sanki on bir metreden topa vuran futbolcu gibi var gücüyle tekme salladı. Bu öylesine güçlüydü ki âdeta onda inciğin derdi tecessüm etmişti ama Muallim Penci'nin ayağı, planladığı gibi elin sahibinin görünmeyen arkasına denk gelmedi, aksine onun sertçe salladığı ayağı havayı bıçak gibi kesti, neredeyse tavana kadar yükseldi. Muallim, dengesini kaybedip elin dibine "güm" diye öylece düştü ve bir süre kendine ne olduğunu anlayamadan yattı. Tandırcı da korktu, şu anın şuydu buydu deyip vaaz ve nasihatle uğraşılacak zaman olmadığını anlayıp gözündeki yaşı sildi ve yerde ölü gibi uzanmış yatan Penci'yi omzundan tutup kaldırmaya çalıştı.

Muallim, yaptığı hareketi izah eder vaziyette, tıpkı aşkı reddedilen on sekiz yaşındaki delikanlı gibi, mahzun bir hâlde yattığı yerde "Bunun arkası nerede? Fark ettirmeden tekmelemek niyetindeydim de... Eğer isabet etseydi cehennemin dibine yuvarlanıp giderdi…" dedi.

İncik "pat" diye sofraya düştü. Üzerinde bir gram dahi et kalmamıştı. El, uzanmış yatan Muallim'in üstüne geldi ve parmaklarını yumup yumruk yaptı sonra Muallim'in sorusuna cevap yerine onun tam tepesine geldi; üç dört defa yükseldi, alçaldı, sonuçta Muallim de Tandırcı da elin ne demek istediğini hemen anladı. Şayet elin hem kalan kısımları hem de sahibi görünseydi o zaman onun, sol elinin dirseğinden tutup Muallim'e herkesin bildiği terbiyesiz hareketi göstereceğini anlamamanın yolu yoktu.

Muallim yerinden kalktığında el kaybolmuştu. Görünüşe göre o; ihtiyar, asabi ve huysuz bir adamla tartışıp ağır başlılığını kaybetmek istemiyordu. Havaya sinip kaybolmuştu.

Böyle olsa bile Muallim, Tandırcı'ya en akilane tavsiyeyi, karşılık bile almadan verdi: "El hakkında, resmî makamlarla, önce Mahalle Reisi'yle[1] konuşmak gerekir. Mahallenin aşağısından da yukarısından da o mesul değil mi? Neler olduğunu, vatandaşların ne filmler çevirdiğini bilsindi ve yardım etsindi! O, bunları yapmadığı gibi yardıma muhtaç ailelere tahsis edilen paranın da 'üstüne' yatıp semiriyordu."

Tandırcı Selam'a bu tavsiye makul geldi. Selam, geçen yıl reisliğe adaylığını koyan -otuz yıl mektepte çalışıp da müdür olamayınca- Azim'in gizli ricasıyla akrabalarını ona oy vermeye razı etmişti. Bu sebeple Reis, kendini borçlu hissedip keşke yardım elini uzatsaydı…

Selam, ümitle Mahalle İdaresine gitti. Onun anlattıklarını ayrıntısıyla dinleyen Azim Reis, geçim telaşıyla meşgul olan mahallenin ekseri gibi Tandırcı'nın da bunun derdiyle ruhen yorulduğunu düşündü ama araya Molla Keldiyâr'ın da girdiğini, onun da eli gördüğünü duyunca ne diyeceğini bilemedi.

Düşünüp taşındıktan sonra sonunda "Kardeşim, ben böyle safsatalara inanmam. Lakin anladığım kadarıyla senin evinde bir suç sâdır olmuş. Birisi evinde tıpkı filmlerde olduğu gibi görünmez hâle girmiş. Mevcut teknolojide bunun yolu çok. Hırsızlık yapıyor. Öyle mi?" dedi.

Tandırcı düşündüğünde meseleyi Reis'in izah ettiği gibi de açıklamanın makul olduğuna kanaat getirdi ve bunun için başını salladı.

"Genel olarak, böyle… Evimde hırsızlık sâdır oluyor…"

"Hırsızlık hakkındaki şikâyetin için bana değil adaletle ilgili müesseselere müracaat etmen gerekir."

Tandırcı, ömründe bir defa olsun adalet kurumlarına şikâyette bulunmamış, onlar da bu sebeple "Ne şikâyetiniz var? Biz hukukunuzdan mesulüz!" diye

---

[1] **Mahalle Reisi:** Mahalle İdaresinin başkanı. Özbekistan'da halkın kendi kendini yönetmesiyle ilgili Kanun çerçevesinde teşkil edilen mahallî yönetim birimine Mahalle İdaresi adı verilir. Bu idarenin bir mahallenin sınırları içerisinde düzeni tesis etmek, küçük ticaret merkezlerinin açılmasını düzenlemek, buralarda üretilenlerin satılmasını organize etmek, bu ürünlerden belirli bir kısmın mahalledeki ihtiyaç sahiplerine ücretsiz olarak dağıtılmasını sağlamak, mahalle sınırları içerisinde yaşayanların iş bulmalarına yardımcı olmak gibi görevleri vardır. Bunların yanı sıra mahalledeki düğün ve cenaze törenlerinin yapılmasını düzenlemek, imece kurmak, ailevi sorunları çözmek, hastalara çeşitli konularda yardımcı olmak da sorumlulukları arasındadır. Mahalle İdaresi, buranın mukimlerince 2,5 yıllığına seçilir. Bu idarenin yönetiminde Mahalle İdaresi Reisi (Muhtar/Aksakal) ile onun yardımcısı ve kâtibi yer alır. İdareye bunların dışında söz konusu mahallede yaşayan yaşlı ve tecrübeli kişilerden "iştişare"ciler de seçilir. Mahalle İdaresinin hem güvenlik hem de diğer işleri yürütmesine yardımcı olması amacıyla devlet tarafından bir de "Nazır" (Komiser) görevlendirilir.

yanına gelmemişlerdi. Bunun için Reis'in teklifini anlamadı. Reis, Mahalle İdaresine yardım talebiyle gelen herhangi bir muhtaca yardım eli uzatmak için adil bir şekilde seçilmedi mi, diye düşünüp ne yazacağını da kendisi söyleyerek Tandırcı'ya dilekçe yazdırdı:

"Haydi! Dilekçeyi şöyle yaz: Ben Tandırcı Selam... Evimde şöyle şöyle... Bilinmeyen şahıslar tarafından..."

Tandırcı eğri büğrü yazmaya ara verip "Şahıs dediğin ne ola ki?" diye sordu.

"Şahıs, bu... Birisi demek."

"Benim herhangi bir şahsı yani birisini gördüğüm yok. Bizim eve sadece sahipsiz bir el geldi..."

"Usulü böyle... 'şas' değil 'şahıs', ***kuyruksuz***[2] yazın... Peki... Devam edelim... Hırsızlık sâdır olduğu için yardım etmenizi istiyorum... İşte, oldu... Şimdi mahalle komiserinin huzuruna gidelim..."

Selam Tandırcı'yla Reis, eğri büğrü yazıyla yazılan dilekçeyi alıp dosdoğru Mahalle İdaresindeki komiserin odasına yöneldiler.

Dilekçeyi okuyup inceleyen Komiser, hiçbir şey anlamadı ve Tandırcı'ya sormaya başladı. O da heyecanlı bir şekilde tekrar el hakkında konuştu. Komiser yerinden kalkıp Tandırcı Selam'ın önüne geldi ve onun gözlerine uzun uzun baktı. Sonra bilgisayarın başına oturup buradan bir şeyler araştırdı. Aradığını bulamadı, ne diyeceğini bilemeden tekrar Tandırcı Selam'a döndü. Doğrudan doğruya "Efendi, doğru söyle! Radyodan her türlü haberi çokça dinler misin?" dedi.

Tandırcı soruyu anlamadan "Bu nerede olur?" dedi.

Komiser onun hakkında "Safa yatıyor." diye düşündü. Soruya cevap vermeden "Adın gibi biliyorsun! Sahipsiz hırsız eli gören adamın anlamaması mümkün değil! Radyonuz var mı, diyorum." dedi.

Tandırcı "Var, eskimiş. Hanım, üstüne çocukların kitaplarını koyuyor." dedi.

"İşte o üstüne kitap konulan radyoyu çok dinler misin? Her devletinkini..."

Tandırcı Selam genel olarak radyo dinlemediğini hatta radyosunun Nuh Nebi'den beri çalışmadığını, Esrarkul'un elektrikçi oğlunun bunun sağını solunu sökmesinden sonra sadece boş kutuya döndüğünü söyledi. Komiser inanmadan ona baktı. Parmaklarıyla masaya vururken "İlginç! Öyleyse bu dilekçeyle ne demek istiyorsun?" dedi.

"Şunu... Evimde ne zamandan beri bir el peyda oldu. Beni batırdı, bet bereket gitti... Daha fazla masraf dedikleri gibi... Hülasayıkelam bu sebeple geçimimi sağlayamıyorum. Geçimim oldukça zora girdi."

---

[2] Özbek Kiril alfabesinde X (X) ve **Ҳ (H)** harflerinin yazımına dikkat çekiliyor.

Komiser yerinden kalkıverdi:

"Bununla neyi ima ediyorsun? Ha? Neyi?"

Tandırcı, Komiser'in beklenmedik sorularını anlamadan "Ben mi?" diye sordu.

"He, sen! İşte şu dilekçeyi yazan sen değil misin?"

"Ben..."

"Öyleyse soruma cevap ver! Bu yazdıklarınla neyi ve kimi kastediyorsun?"

Tandırcı, pencereden dışarıya baktı. Komiser "neyi ve kimi" dediğinde dışarıda toplanıp ihtiyaç önceliğiyle yağ mağ almak için bekleyenleri mi kastediyor, diye düşündü.

Komiser "Muhaliflere... Yani bizi kötü bilenlere..." dedi.

Onun sorusundan Reis'in de yüzü kireç gibi oldu.

Tandırcı "Ben öyle adamları tanımıyorum. Ben... Aha, Reis şahit... Dilekçeyi birlikte yazdık." dedi.

Komiser, Reis'e sorgulayıcı bir bakışla baktı. Onun bakışından korkuya kapılıp da yüzü bembeyaz olan Reis "İftiraya bakın! Şimdi de beni mi ortak etmek niyetindesin?" diye sordu.

Tandırcı bocaladı ve "Dilekçeyi seninle yazdım ya..." dedi.

"Doğru, benimle yazdın. Ben sadece senin söylediklerini kâğıda nasıl yazman gerektiğini söyledim. Beraber yazdık, demen de ne ola ki? Biraz daha sıkışsalar suçu birlikte işledik de der bunlar..." dedikten sonra Komiser'e izah etmeye başladı.

Reis, Tandırcı yine bir şey söylemesin diye "Bu adam, evimde namalum bir hırsız peyda oldu, diye geldi. Bense bunları bana değil Komiser'e anlat, diye alıp huzurunuza getirdim..." dedi.

"Öyleyse niye sahibi görünmeyen el diyor? Doğrudan doğruya 'Hırsız peyda oldu.' dese ölür mü?"

"Dilekçe, usulüne uygun yazılmış... Aslında bu adam yedinci sınıfa kadar okumuş. Okuma yazması bir hayli zayıf... Kalanı, halkın anlatma usulü... Milletimizin ***bahşı***ları[3] sevmesi, bu sebepten... Durumu inceleyip değerlendirmeniz için size gelmiştik."

Komiser bunları duyunca rahatladı. Dilekçeyi aldı, onu tekrar okuyup inceledi; muhtemelen kendisinde bir kanaat hasıl oldu ki onu masada duran dosyanın içine koyarken Reis'e hürmet ahenginde bir tonda izah etti:

"Siz mahallî hükûmetsiniz. İnceleyin, diyorsanız inceleriz. Bizi bu makamda bunun için oturtuyorlar."

---

[3] **bahşı:** Halk ozanı.

Neticede, sonraki gün Mahalle Reisi'yle Komiser "şahsı namalum birisinden sâdır olan hırsızlığın gerçekleştiği yer"i kendi gözleriyle görmek için işe koşuldular.

Tandırcı Selam borç buldu, alışveriş yaptı, evde, Reis'in söylediği üzere Komiser'in hoşuna giden ***kavurdak***[4] hazırlattı. O "Komiserin boğazından yemeğin geçmesi epeyce zor, bunun için bir urus şişesini suya yatırıp soğut." demişti, Tandırcı da bir değil üç taneyi suya yatırdı.

Koltuğuna bazı kâğıtları sıkıştıran Komiser, öğleden sonra Reis'le geldi ve sanki suçu hemen o anda tespit edecekmiş gibi hevesle "Haydi! Şu hırsız eli göster bakalım!" dedi.

Reis, "Evvel taam, badez kelam!"[5] deyip Komiser'i yemeğe buyur ederek Tandırcı'yı dürttü. Aslında ona da bu lazımdı. İşte şimdi, mükellef sofradayken hırsızı kendi gözleriyle görsün. O zaman her türden radyoyu çok mu dinlediğini, az mı işittiğini, her şeyi kendisi de görecekti.

Ziyafet başlayıp da Komiser arka arkaya iki piyaleyi yuvarlayınca beklendiği gibi el peyda oldu. Komiser biraz sarhoş olmuştu ve kavurdakla meşguldü. Tandırcı, Reis'i dürtüp eli işaret etti. Eli gören Reis'in gözleri yerinden fırladı. Muallim Penci'nin "Yetimlerin hakkını yiyenler korktuğu zaman yüzleri kireç gibi olmaz, Reis de yetimlerin hakkını yiyormuş." dedikodusunda gerçek payı vardı ki rengi kararıp gitmişti. Onun sofranın sol köşesine doğru dikkatli dikkatli baktığını fark eden Komiser de o tarafa baktı ve sonraki sefere keyifle yerim, diye düşündüğü parçayı, sahibi görünmeyen elin alıp havaya kaldırdığını gördü. Et parçası, Komiser'in ağzını açık bırakarak öylece havada kayboldu. El şimdi başka bir et parçasını patatese koşup "yuvarlamak üzere" kaldırmaya başladı. Komiserin ağzı uzun bir süre açık kaldı, pek çok hırsızlığa bizatihi şahit olmuştu ama çalınan somut delilin havaya yükselip gitmesini ilk defa görüyordu. Çiğnediği lokmayla şişen yanağının etrafında bir iki de sinek uçmaya başlamıştı. Şaşırıp kaldığı esnada bir şeyler içmek istedi, Komiser muhtemelen kendini teskin etmek için yine iki piyale yuvarladı.

Tandırcı fırsattan faydalanıp "İşte bu... Hırsız! Siz bana inanmamıştınız..." dedi.

Komiser onun söylediklerinin neredeyse hiçbirini duymadı. O, hâlâ ele bakıp dururken el bir anda yarım tabak eti havaya "kaldırdı" ve kaşla göz arasında yalayıp yuttu.

Komiser nihayet kendine geldi ve görevi aklına gelince fırsatını kollayıp eli yakaladı. O, hükûmet temsilcisinin elinde balık gibi çırpınmaya başladı. Komiser belinden tabancasını çekti, elin ortasına tuttu ve düşmana, ne yapıp edip onun canını alacağının kararlılığıyla sordu:

---

4 **kavurdak:** Kuşbaşı et, patates ve soğanın yağda kavrulmasıyla hazırlanan yemek.

5 Önce yemek sonra sohbet.

"Kimsin? Şimdi mermiyi sıkar seni paramparça ederim!"

Komiser bu sözleri ne kadar kararlı bir şekilde söylese de el sakinliğini dahi bozmadan Tandırcı ve Reis'i de hayrete düşürerek iki parmağının arasından yine malum başparmağını çıkarıp gösterince söylediği sözleriyle hindi gibi kubaran Komiser'in havası sönmüş gibi oldu. Sahibi namalum el henüz iki parmak arasında görünüp duran başparmağın tesirinden kurtulup kendine gelmeden el hâlâ onun elindeyken havaya sinip kayboldu. Komiser, etrafa şaşkınlıkla bakıp elinde tabancayla onu aramaya başladı. O yoktu, kaybolmuştu. Sonra Tandırcı'ya öfkeyle baktı:

"Bu nasıl bir oyun? Bu abrakadabrayı kim yapıyor? Her kim yapıyorsa o da pişman olacak!"

Bunun ne abrakadabra ne de sihirbazın göz yanıltması olduğunu Komiser'e izah etmek için epey vakit geçti ancak ikinci şişenin dibini bulduktan sonra onların söylediklerine inandı; üçüncü şişedeyse Tandırcı'nın yüzünden öptü. Burada hiç değilse elin göründüğünü, genelde suçlunun olmadığı zamanlarda kendisinin anlatma kabiliyetiyle bunları yazdığını ve çözdüğünü söyleyip övünmeye başladı. Onun bu esnada söylediklerinin votkanın tesirindeki saçmalamalar olduğunu düşündüler.

İki gün sonra, iz süren polis köpeğiyle bir grup silahlı adam geldiğinde Komiser'in doğru söylediğinden emin oldular. Ekip, hakikaten de kılı kırk yaran, aradıklarını bulamadıklarında vazgeçmeyen iri yarı ve korkusuz yiğitlerden ibaretti. Avluda da, ahırda da üstü açık hayvan barınağında da bakmadıkları tek bir yer kalmadı. Arının yuvasından avlu duvarının dibindeki fare deliğine kadar her yer, özel alet edevatla didik didik edildi, sonuçta sıçanın yuvasını bile delik deşik ettiler, kaldırıp altına bakmadıkları yer kalmadı. Tandırcı'nın avlusu kısa bir süre içinde elek gibi delik deşik oldu, burası şimdi tıpkı bomba düşmüş viraneye dönmüştü. Bu da yetmezmiş gibi eğitilmiş köpek getirildi. Köpek, görünüşe göre onların güvenini kazanmıştı ya da hakikaten koklayıp bulmada çok iyiydi. O, nereyi koklamaya başlarsa ekip orayı kazıyordu. Tandırcı'nın babasından kalan duvarların dibinde bir şey var mıydı ya da gerçekten de el şu temelin yarıklarını kendine mekân mı tutmuştu bilinmezdi ama köpek her hâlükârda evin her bir adımını tıpkı hazine bulmuş gibi koklayıp duruyor, onu arkasından takip edenler de orayı hemencecik kazmaya girişiyor, bir hendek boyu kadar kazılan çukurdan, son bir asırdan fazla zaman zarfında toprağın üstünü örtüp sakladığı çeşitli ev aletleri -seramikten kapkacak parçaları, çaydanlık kapakları, ip ya da keçe ve yün parçalarına benzeyen ıvır zıvırlar- çıkıyordu. Avlu işte böylesi nadir asarıatikalarla doldu. Evin içinde de, dışında da, duvarın dibinde de kazıp incelenmeyen bir karış yer kalmadı ama el ya epeyce kurnazdı ya da hakikaten de hilekâr şeytanla irtibatlıydı ki hiçbir ipucu vermedi. Akşam yaklaştığında ekibin de köpeğin de kıpırdayacak hâli kalmamıştı.

Sonunda onların içindeki iri yarı olanı -muhtemelen ekip başıydı- "Burada herhangi bir hırsız da bizim yapacağımız iş de yok! Bana göre ev sahibini doktora göstermek gerekir." dedi. Sanki onun bunları söylemesini bekliyormuş gibi bütün ekip, evin bahçesine dağılmış alet edevatı topladılar, bunları beklemekten canı sıkılmış hâlde oturan şoförün arabasına yükler yüklemez çıkıp gittiler. Araba yerinden hareket edip de henüz sokağın dönüşüne varmadan pise kerpiçten yapılmış evin duvarları titremeye başladı, ardından da tamamıyla yıkıldı. Buradan yükselen toz bulutu Lengerata'dan bile göründü.

Başını sokacak yeri kalmayan Tandırcı, viraneye dönen evinin üstünde başını avuçlarının arasına almış vaziyette oturuyordu. Görünüşü perişandı; yüzünde ve gözünde ümitsizlik, çaresizlik ve düşkünlükle birlikte pişmanlık ve ne yapacağını bilememezlik vardı. Çocuklarsa terk edilmiş cenk meydanını hatırlatan evin üstünde hemencecik "savaş" oyunu oynamaya başlamışlardı; Tandırcı'nın hanımı, dizlerini kucaklamış vaziyette otururken duvar yıkılınca yuvarlanarak yanına gelen yırtık eleğine afallamış hâlde bakıp duruyordu.

Mahalle İdaresi kendine verilen vazifeyi yerine getirdi. Tandırcı'nın ailesini zor durumda kendi hâline bırakmadı. Onlara, ev yeniden yapılıncaya kadar hayatlarını şöyle böyle devam ettirecekleri çadır verdi.

Tandırcı ne kadar gayret etse de milletin ağzı torba değildi ki büzülsün! Sahibi olmayan hırsızın eli hakkında söylenen miş mişler bütün vilayete yayıldı.

Artık çeşitli yerlerden, gazete ve diğer yayınlardan, televizyon ve radyodan gelen muhabirler, her türlü ilmî araştırma dergâhından teşrif buyuran âlimler hatta bu esrarlı hadiseden kendilerine fayda sağlamayı düşünen siyasetçiler, bu tuhaf vakayı türlü usullerle tetkik ve tahlil ederek açıklıyor, köy ahalisinden röportajlar alıyorlardı. Yerel halk kendilerinin hiçbir zaman görmediği el hakkında bir şeyler uyduruyor, anlatılanlara eklemeler yaparak konuşup duruyordu. İlk röportajlarda sıradan insanlarınkine benzeyen el, son röportajlarda gözle görülmeyen büyük bir devin neredeyse çınar gibi görünen eline dönüşüp kalmıştı. Ancak bunları söyleyenler Tandırcı'nın evine yaklaşamıyorlardı. O da takdire artık boyun eğmiş; takati kalmamış ve güçten düşmüş olsa bile sonunda, sahibi olmayan el için de çalışmaya, bir yolunu bulup onun yiyip de doymayan karnını doyurmaya, ondan kalanları da çocuklarıyla birlikte yemeye razı olmuştu. El hakkında artık hiç kimseyle konuşmuyor, röportaj vermiyor, gelenleri bahçeye dahi sokmuyordu. Uzak yerlerden gelenler de kendi köylüleri de kapıdan uzakta durup avlunun ortasındaki harabeye dönmüş evin yanında kurulan çadırın önünde hayat ve maişetle meşgul olan Tandırcı'nın ailesine bakıp duruyorlardı…

Tamam.

Kıssadan hisse yahut sonuca ekleme

İdarenin toplantı odası Tersatalılarla ağzına kadar dolmuştu, mırıl mırıl konuşmalar vardı, insan insanı tanımıyordu. Nedense her yere bağır çağır, gürültü patırtı hükümrandı.

Molla Keldiyâr'ın salona girmesiyle insanlar birden sustu. Herkes ona tıpkı kurtarıcısını görmüş gibi ümitle bakıyordu.

Mahalle Komiseri'yle kürsüde oturan Azim Reis, yerinden kalkıp ona hürmet göstererek "Geldiniz mi Molla? İnsanlar bekliyorlar." dedi.

Molla, sesine biraz önemsemezlik havası verip "Hayırdır, Reis? Bizi böyle toplantılara çağırmadınız ya!" dedi.

"Bize yardım etmezseniz olmayacak. Siz güngörmüş adamsınız... Ayrıca ağzı dualı insansınız... Dahası siz bunları öncesinden bilmişsiniz..."

Molla Keldiyâr'ın bu itiraftan koltukları kabarsa da bütün köyün niçin kendini beklediğini merak etti ve onların bir araya toplanmalarından endişeye kapıldı. Kendine bakan salon dolusu insana döndü.

Reis, Molla'yı meseleden bir an önce haberdar etmek için "Sahibi olmayan el artık herkesin evinde peyda olmuş." dedi.

Bu haberden sonra bütün salona ölüm sessizliği çöktü. Herkes Molla Keldiyâr'ın ağzının içine bakıp onun ne söyleyeceğini bekliyordu...

Şimdi tamam.